

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เกิดขึ้นจากการที่ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยซึ่งอยู่ภายใต้บริบทแห่งยุคข้อมูลข่าวสาร การบริโภคสื่อและข้อมูลข่าวสาร โดยขาดการคิดวิเคราะห์ และความรู้เท่าทันสื่อทำให้เยาวชนซึมซับแผนการใช้ชีวิต พฤติกรรม ค่านิยม วัฒนธรรมต่างชาติ อย่างไรก็ตาม เยาวชนมีบทบาทหน้าที่ตามสถานภาพของตน ซึ่งบทบาทและหน้าที่ของเยาวชนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันไป แต่ในหลักใหญ่และรายละเอียดจะเหมือนกัน ถ้าเยาวชนในสังคมได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม จริยธรรม ก็จะได้ชื่อว่าเป็น "พลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ" และยังส่งผลให้ประเทศชาติพัฒนาอย่างยั่งยืน มีความมั่นคงสถาพร ดังนั้น เยาวชนที่ถือว่าเป็นอนาคตของชาติ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคงทางอารมณ์ ไม่หวั่นไหวไปตามกระแสสื่อและข้อมูลข่าวสารใด ๆ โดยปราศจากการพิจารณาอย่างแยบยล และชาญฉลาด ผู้วิจัยเชื่อว่า สื่อมีบทบาทอย่างมากในสังคมปัจจุบัน หากเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสารแล้ว จะทำให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกัน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน ในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำเสนอรายงาน (1) สรุปการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล (2) สรุปผลการวิจัย (3) อภิปรายผล และ(4) ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: P&R) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของเยาวชน

ลักษณะทั่วไปของเยาวชนจากแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เป็นเยาวชนหญิง จำนวน 224 คน เยาวชนชาย มีจำนวน 176 คน เยาวชนที่เป็น

นักศึกษามีจำนวนมากที่สุด จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 รองลงมาเป็นนักเรียน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 เยาวชนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และ ค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อโดยเฉลี่ยต่อเดือน เยาวชนส่วนมากใช้จ่ายในการบริโภคสื่อน้อยกว่า 500 บาท จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาใช้จ่ายระหว่าง 500-1,000 บาท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

5.1.2 พฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน

1) พฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารแต่ละประเภท

จากการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนใน แขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประเภทของสื่อที่เยาวชนใช้อยู่ในระดับมาก คือ ระหว่าง 5-6 ชั่วโมง ได้แก่ อินเทอร์เน็ต, โทรศัพท์ และ โทรศัพท์มือถือ ส่วนสื่อประเภท อื่น ๆ นอกจากนี้เยาวชนใช้อยู่ในระดับปานกลาง คือ ระหว่าง 3-4 ชั่วโมง ได้แก่ ซีดี/วีซีดี/วีดีโอ ไอโฟน/ไอแพด/สมาร์ตโฟน เคเบิลทีวี หนังสือพิมพ์/สิ่งพิมพ์ และ วิทยุ

2) พฤติกรรมและเวลาในการบริโภคสื่อและข่าวสารในแต่ละวัน

เมื่อจำแนกตามพฤติกรรมของเยาวชนที่ใช้สื่อแต่ละประเภทโดย ระยะเวลาเป็นชั่วโมงในแต่ละวัน พบว่า เยาวชนจะใช้เวลาระหว่าง 3-4 ชั่วโมงในแต่ละวันเพื่อ รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ส่วนสื่อที่เยาวชนใช้เวลาน้อยกว่า 1 ชั่วโมง ได้แก่ หนังสือพิมพ์/สิ่งพิมพ์ วิทยุ และ ซีดี/วีซีดี/วีดีโอ และโทรศัพท์มือถือ และสื่อที่ เยาวชนไม่ใช้เลย ได้แก่ ไอโฟน/ไอแพด/สมาร์ตโฟน และ เคเบิลทีวี

3) พฤติกรรมและเวลาในการบริโภคสื่อจำแนกตามอาชีพ

เมื่อจำแนกตามอาชีพของเยาวชนกับเวลาในการบริโภคสื่อประเภท ต่าง ๆ ในแต่ละวัน พบว่า นักเรียนจะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในแต่ละวันบริโภคสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด ระหว่าง 3-4 ชั่วโมง นักศึกษาใช้เวลาโดยเฉลี่ยในแต่ละวันมากที่สุดระหว่าง 3-4 ชั่วโมง ในการบริโภคสื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ พนักงานเอกชนจะใช้เวลาโดยเฉลี่ย ระหว่าง 3-4 ชั่วโมง ในแต่ละวันในการบริโภคสื่อโทรทัศน์มากที่สุด พนักงานของรัฐจะใช้เวลา โดยเฉลี่ยในแต่ละวันบริโภคสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด และเคเบิลทีวี เฉลี่ยระหว่าง 3-4 ชั่วโมง พนักงานรัฐวิสาหกิจจะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในแต่ละวันบริโภคสื่อโทรทัศน์อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย ระหว่าง 3-4 ชั่วโมงเท่ากัน และโทรศัพท์มือถือเฉลี่ยระหว่าง 1-2 ชั่วโมง ข้าราชการใช้เวลา โดยเฉลี่ยในแต่ละวันบริโภคสื่อวิทยุมากที่สุด เฉลี่ยระหว่าง 3-4 ชั่วโมง เยาวชนผู้ประกอบการ กิจส่วนตัวใช้เวลาโดยเฉลี่ยในแต่ละวันบริโภคสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด เฉลี่ยระหว่าง 3-4

ชั่วโมง อาชีพอื่นๆ เช่น พระสงฆ์หรือรับจ้างทั่วไป จะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในแต่ละวันบริโภคสื่ออินเทอร์เน็ต เฉลี่ยระหว่าง 5-6 ชั่วโมง และโทรทัศน์ เฉลี่ยระหว่าง 3-4 ชั่วโมง

4) พฤติกรรมการสื่อสารในอินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสื่อสารในอินเทอร์เน็ตของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาข้อมูลทั่วไป/สินค้าบริการ ดาวน์โหลดหนัง ภาพ ฟังเพลง ดูทีวี วิดีโอ ฟังวิทยุ พูดคุย สนทนา ออนไลน์ เล่นเกม / ดาวน์โหลดเกม ตามลำดับ ส่วนเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ต โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรับส่งอีเมลล์ อัปโหลดรูปภาพหรือคลิปวิดีโอ ดาวน์โหลดซอฟต์แวร์ ค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพ/บริการด้านสุขภาพ และค้นหาข้อมูลทั่วไปของหน่วยงานภาครัฐ อยู่ในระดับปานกลาง

5) พฤติกรรมการสื่อสารในเฟสบุ๊ก

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสื่อสารในเฟสบุ๊ก (Facebook) ของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมการสื่อสารใช้เฟสบุ๊กอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เพื่อการสื่อสารกับเพื่อนและคนรู้จัก เพื่อหาข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่ชอบหรือสนใจ เช่น เรื่องของเพื่อน คนรู้จักกลุ่มสังคมที่ชื่นชอบ (Fan page) เพื่อใช้เฟสบุ๊กช่วยให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ (Share) เพื่อการสื่อสารกับกลุ่มสังคมที่ชื่นชอบ เพื่อการสื่อสารกับคนทั่วไป เพื่อส่ง (Tag) รูปให้เพื่อนและคนรู้จัก เพื่อใช้เฟสบุ๊กเป็นเพื่อนแก้เหงา เพื่อเขียนข้อความในกระดานข่าว (Wall) เพื่อเล่นเกมกับเพื่อน คนรู้จัก หรือคนทั่วไป ส่วนเยาวชนกลุ่มตัวอย่างใช้เฟสบุ๊ก เพื่อเล่นเกมกับเพื่อน คนรู้จัก หรือคนทั่วไปและใช้เฟสบุ๊กเป็นพื้นที่แสดงตัวตน อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน

1) ความสำคัญในการเลือกสื่อ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยในการเลือกสื่อต่าง ๆ ได้แก่ ความรวดเร็วของข่าวสาร ความสะดวกในการใช้สื่อ ความถูกต้องของข่าวสาร ความน่าเชื่อถือของข่าวสาร ข่าวสารมีเนื้อหาสาระละเอียดครบถ้วน และค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อตามลำดับ ทั้งหมดล้วนมีอิทธิพลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนอยู่ในระดับมาก

2) วัตถุประสงค์ในการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ

ความต้องการในการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน จากการศึกษา พบว่า วัตถุประสงค์ในการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังนี้ คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความบันเทิง เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารทั่วไป และเพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัย แต่ใช้สื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้ ติดตามข้อมูล มีอิทธิพลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนอยู่ในระดับปานกลาง

3) สถานที่ในการใช้สื่อ

สถานที่ในการใช้สื่อของเยาวชนมีอิทธิพลและเกี่ยวข้องกับการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน จากการศึกษา พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ใช้โดยลำพังในห้องส่วนตัว และใช้ในบ้านแต่ไม่ใช่ห้องส่วนตัว ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก และสถานที่ที่เยาวชนใช้สื่ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ใช้ที่โรงเรียนและเป็นบริการของโรงเรียน หรือใช้ในที่ทำงาน ใช้ในชั่วโมงเรียน หรือเวลาทำงาน ใช้ในร้านที่ให้บริการ เช่น ร้านเช่าอินเทอร์เน็ต และ ใช้ที่ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ตามลำดับ

5.1.4 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสาร

1) ข้อมูลต้นทุนชีวิตของเยาวชน

เยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นชาวพุทธ รองลงมาเป็นชาวคริสต์ ถัดมาเป็นมุสลิม และอื่น ๆ ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามสถานภาพของมารดาบิดา พบว่า เยาวชนมีมารดาบิดาอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัว มีจำนวนสูงสุด อยู่ในครอบครัวที่มารดาบิดาหย่าร้างหรือแยกทางกันเป็นลำดับถัดไป รองลงมาเยาวชนที่บิดาเสียชีวิตแล้ว และมารดาบิดาแยกกันอยู่มีจำนวนเท่า ๆ กัน เยาวชนที่มารดาและบิดาทั้งสองเสียชีวิตแล้ว และเยาวชนที่เฉพาะมารดาเสียชีวิตแล้ว มีจำนวนน้อยที่สุด เมื่อจำแนกตามสถานภาพการพักอาศัยของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เยาวชนส่วนมากพักอาศัยอยู่กับมารดาบิดามีจำนวนสูงสุด รองลงมาพักอาศัยอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่/ผู้ปกครองเพื่อนหรือคนรู้จัก ลำดับถัดไปอยู่ลำพัง

กับมารดา อยู่คนเดียวเพียงลำพัง อยู่กับเพื่อน/คนรู้จัก อยู่กับพี่น้อง (ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา) และอยู่ลำพังกับบิดา ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของเยาวชน พบว่า เยาวชน ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า มีลำดับสูงสุด ลำดับรองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) หรือ อนุปริญญา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประถมศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียน มีจำนวนน้อยที่สุด ตามลำดับ

2) ทศนคติ/ความคิดเห็นของเยาวชน

จากการศึกษาการแสดงทัศนคติ/ความคิดเห็นของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เยาวชนส่วนมากมีทัศนคติ/ความเห็นตรงกับกิจกรรมที่ได้ทำอยู่ในระดับ เป็นประจำ อาทิเช่น ฉัน ทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนทุกวัน ฉันได้เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเป็นประจำ ฉันรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และมีความสุขเมื่ออยู่ในครอบครัวตัวเอง ฉันมีผู้ปกครองที่ส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือด้านการเรียนรู้ และ ฉันรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเอง ตามลำดับ มีเพียงทัศนคติ/ความคิดเห็นที่ว่า ฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำและ ฉันให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ เพศชาย/หญิง เพศทางเลือก เป็นต้น เท่านั้น อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่มีพลังตัวตน คือ ความตระหนักในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น พลังครอบครัว พลังการศึกษา พลังชุมชน เพื่อน และกิจกรรมที่เข้มแข็ง มีบริบททางครอบครัวที่สมบูรณ์ ครอบครัวมีความอบอุ่น มีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว และพ่อแม่ ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือในทุกด้านการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม อีกทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนเยาวชนในทางที่ถูกต้อง ให้เยาวชนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้และวางตนได้ถูกต้องเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสำคัญยิ่งไปกว่านั้น ผู้ปกครอง ครู และบุคคลในชุมชนทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรให้กับเยาวชน

จากทัศนคติหรือความเห็นของเยาวชนดังกล่าวข้างต้น องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารได้ สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้ คือ 1) การมีความตระหนักในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น 2) การมีความใฝ่รู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ 3) ความมีครอบครัวที่อบอุ่น (สถาบันครอบครัว) 4) การมีสถาบันการศึกษาช่วยอบรมสั่งสอน (สถาบันการศึกษา) 5) การมี

ความมั่นคงทางอารมณ์ 6) การมีกัลยาณมิตร 7) การมีศาสนา ชุมชน และวัฒนธรรมประเพณี
ช่วยอบรม ชัดเกล้า 8) การมีหลักการพิจารณาแบบโยนิโสณิการ

องค์ประกอบทั้ง 8 ประการนี้ เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนา
คุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดของ
เยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

3) ทศนคติในการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนผู้เข้าร่วมการอบรม

ผลการวิเคราะห์ทศนคติในการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนผู้
เข้าการอบรม พบว่า 1) เยาวชนมีทศนคติในการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดที่เป็นไป
ในทางบวก อยู่ในระดับมากที่สุด (4.01) ที่เป็นไปในทางลบอยู่ในระดับปานกลาง (2.55) 2)
การรู้ทันสื่อและข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง 3) ความตระหนักในผลกระทบของสื่อและ
ข่าวสารที่เป็นไปในทางบวก อยู่ในระดับมากที่สุด (3.88) และที่เป็นไปในทางลบ อยู่ในระดับปาน
กลาง (2.96) 4) ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสาร ที่เป็นไปในทางบวก อยู่
ในระดับมากที่สุด (3.90) และที่เป็นไปในทางลบ อยู่ในระดับปานกลาง (2.83)

4) ความพึงพอใจของเยาวชนผู้เข้าร่วมการอบรม

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของเยาวชนผู้เข้าร่วมอบรม พบว่า
เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทาง
อารมณ์ เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 62.97 และมีความพอใจต่อโครงการ
อบรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเท่ากับ 4.11 จากคะแนนเต็ม 5

5) ความมั่นคงของมนุษย์และสังคมส่วนบุคคลของเยาวชน

จากการประเมินความมั่นคงของมนุษย์และสังคมส่วนบุคคลของ
เยาวชนกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนเต็ม 5 เยาวชนมีความรู้สึกมั่นคงในมิติต่าง ๆ แบ่งเป็นระดับ
ดังนี้ 1) ระดับต่ำ ได้แก่ มิติด้านการมีงานทำและรายได้ 2) ระดับค่อนข้างต่ำ ได้แก่ มิติด้านการ
สนับสนุนทางสังคม 3) ระดับปานกลาง ได้แก่ มิติด้านครอบครัว มิติด้านความมั่นคงส่วน
บุคคลอยู่ มิติด้านการศึกษา (โอกาสที่จะได้รับการศึกษาหรืออบรมเพื่อพัฒนาทักษะ
ความสามารถของตน) และมีความพึงพอใจกับระบบการบริการรักษาของโรงพยาบาลที่ใช้
ใช้บริการ 4) ระดับปานกลางค่อนข้างสูง ได้แก่ มิติสุขภาพอนามัย 5) ระดับค่อนข้างสูง ได้แก่
มิติทางสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 6) ระดับสูง ได้แก่ มิติที่อยู่อาศัยและ
สิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับสูง

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาพิจารณากับแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรมนำมาอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

5.2.1 พฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสาร

เมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนจากข้อมูลงานวิจัย พบว่า เยาวชนส่วนมากมีค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน รองลงมาคือ 500 บาท ถึง 1,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสื่อของเยาวชนมีความสอดคล้องกับรายรับของเยาวชนดังแสดงในตารางที่ 4.3 เยาวชนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ ค่าใช้ในการบริโภคสื่อก็ต่ำไปด้วย คือ น้อยกว่า 500 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคสื่อที่มากกว่าเป็นผลมาจากเยาวชนผู้มีรายได้ที่สูงกว่า หรือ เนื่องจากเยาวชนประกอบธุรกิจที่ต้องเกี่ยวข้องกับการใช้สื่อจึงมีค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อที่มากกว่าหรือสูงกว่า อีกประการหนึ่ง เยาวชนส่วนมากเป็นนักเรียน นักศึกษา ยังไม่ได้ประกอบอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้ที่แน่นอน ส่วนมากมีแหล่งรายได้มาจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับ ชาติริส การะเวก (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ บิดา มารดาจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบกิจการส่วนตัว มีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตต่อเดือนต่ำกว่า 300 บาท โดยค่าใช้จ่าย มีบิดา มารดาเป็นผู้ออกให้

สำหรับประเภทของสื่อที่เยาวชนส่วนมากใช้ คือ สื่ออินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ และโทรศัพท์มือถือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ระหว่าง 5-6 ชั่วโมง เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อประเภทอื่น ๆ ได้แก่ ซีดี/วีซีดี/ดีวีดี ไอโฟน/ไอแพด/สมาร์ทโฟน เคเบิลทีวี หนังสือพิมพ์/สิ่งพิมพ์ และ วิทยุ ซึ่งเยาวชนใช้อยู่ในระดับปานกลาง คือ ระหว่าง 3-4 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์ เป็นอุปกรณ์ในการสื่อสารที่เยาวชนมีกำลังพอที่จะจัดหาได้และอุปกรณ์ทั้งสองสามารถอำนวยความสะดวกในการสื่อสารได้ทั้งสองช่องทาง คือสามารถใช้ได้ทั้งอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์ในอุปกรณ์เดียวกัน ซึ่งเยาวชนสามารถใช้เวลาใดก็ได้ ซึ่ง ชาติริส การะเวก (2544:บทคัดย่อ) ได้พบในงานวิจัยเรื่องเดียวกันว่า นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร มีระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 1 ปี ใช้อินเทอร์เน็ตครั้งละ 4 ชั่วโมง การใช้อินเทอร์เน็ตใช้ในวันธรรมดา และวันหยุดมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน และกิตติยา ชุมทอง (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตร้อยละ 64.58 ใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อโทรศัพท์สามารถนำมาเชื่อมกับอินเทอร์เน็ตได้ เยาวชนสามารถชมโทรทัศน์ทางอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือได้อีกด้วย ในเรื่องนี้ พัทธา ถาวร (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ผลของการวิจัยพบว่าเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยรายการที่นิยมดูมากที่สุดคือรายการดนตรี ยุพา แสงทอง (2550:66–67) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมการบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 3 ปีร้อยละ 50.90 มีประสบการณ์ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 3 ปีร้อยละ 44.90 เครื่องมือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เป็นคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลร้อยละ 61.90 โทรศัพท์มือถือร้อยละ 45.3 ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่บริโภค ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารทางเวปไซด์ร้อยละ 80.40 หนังสือพิมพ์ออนไลน์ร้อยละ 32.80 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 24.20

คุณสมบัติของสื่อที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ และโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์และมีลักษณะที่สำคัญ คือ สามารถพกพาสะดวก ใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา เพราะมีเครือข่ายกว้างทั่วประเทศ ดังนั้น เยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่จึงมีการใช้สื่อทั้ง 3 ประเภทอยู่ในระดับมาก ส่วนหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ และวิทยุ แม้ว่า การใช้สื่อประเภทนี้ของเยาวชนจะอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม แต่ก็มีค่าเฉลี่ยน้อย ผลนี้สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนไทยควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้รักการอ่านมากยิ่งขึ้น ส่วนวิทยุ ใจปัจจุบันแม้ว่าจะมีสถานีวิทยุจำนวนมากให้เลือกฟังจำนวนมากและมีสถานีวิทยุชุมชน แต่เยาวชนก็เลือกที่จะใช้สื่อที่มีความรวดเร็วกว่า มีเนื้อหาครบถ้วนกว่า และสะดวกกว่า ดังที่ กาญจนา กาญจนทวี (2542:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องแรงจูงใจ พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเมืองและต่างประเทศมีแรงจูงใจที่ผลักดันให้เปิดรับสื่อ คือ ความสะดวก และความสะดวกที่สามารถเปิดรับเฉพาะข่าวสารที่สนใจ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อของเยาวชนจำแนกตามอาชีพพบว่า สื่ออินเทอร์เน็ตยังเป็นที่นิยมระหว่างเยาวชนที่นักเรียน นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยมีระยะเวลาในการใช้ระหว่าง 3–4 ชั่วโมงต่อวัน และ 5–6 ชั่วโมง สำหรับเยาวชนผู้เป็นพนักงานของรัฐ ข้อมูลนี้สนับสนุนโดยงานวิจัยของ ยุพา แสงทอง (2550:66–67) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมการบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในการ

ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 3 ปีร้อยละ 50.90 มีประสบการณ์ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 3 ปีร้อยละ 44.90 เครื่องมือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เป็นคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลร้อยละ 61.9 โทรศัพท์มือถือร้อยละ 45.30 ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่บริโภค ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารทางเวปไซด์ร้อยละ 80.4 หนังสือพิมพ์ออนไลน์ร้อยละ 32.80 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 24.20

สำหรับพฤติกรรมการสื่อสารในเฟสบุ๊ค (Facebook) ของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ นั้น เยาวชนมีพฤติกรรมการสื่อสารใช้เฟสบุ๊ค เพื่อการสื่อสารกับเพื่อนและคนรู้จัก เพื่อหาข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่ชอบหรือสนใจ เช่น เรื่องของเพื่อน คนรู้จักกลุ่มสังคมที่ชื่นชอบ (fan page) เพื่อใช้เฟสบุ๊คช่วยให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ (share) เพื่อการสื่อสารกับกลุ่มสังคมที่ชื่นชอบ เพื่อการสื่อสารกับคนทั่วไป เพื่อส่ง (Tag) รูปให้เพื่อนและคนรู้จัก เพื่อใช้เฟสบุ๊คเป็นเพื่อนแก้เหงา เพื่อเขียนข้อความในกระดานข่าว (Wall) เพื่อเล่นเกมกับเพื่อน คนรู้จัก หรือคนทั่วไป ส่วนเยาวชนกลุ่มตัวอย่างใช้เฟสบุ๊ค เพื่อเล่นเกมกับเพื่อน คนรู้จัก หรือคนทั่วไป และใช้เฟสบุ๊คเป็นพื้นที่แสดงตัวตน สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ชีราพร ต้นทิปธรรม. (2554:2) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การใช้เฟสบุ๊คที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันสังคมออนไลน์ที่มีเครือข่ายมากที่สุดคือ www.facebook.com ซึ่งวัตถุประสงค์ของ เฟสบุ๊ค คือใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนๆ ที่รู้จักและสนใจเรื่องเดียวกันในมหาวิทยาลัย เดียวกันและได้ขยายวงกว้างออกไปเรื่อยๆ โดย เฟสบุ๊ค เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับเชื่อมโยงเพื่อนและบุคคลรอบข้าง ซึ่งสมาชิกสามารถอัปโหลดรูปภาพ, วิดีโอ, และสิ่งต่างๆ รวมทั้งมีแอปพลิเคชันต่าง ๆ ให้เลือกใช้ตามความเหมาะสมกับความต้องการ ในประเทศไทย ยอดผู้ใช้งาน เฟสบุ๊ค มีถึง 6,579,700 คน (พ.ย. 53) จากจำนวนประชากรคนไทยประมาณ 66 ล้านคน คิดเป็นอัตราส่วนประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ คิดเป็นอัตราร้อยละของผู้ชมทั่วโลก 1.17% โดยแบ่งออกเป็น เพศหญิง 54.90 % จำนวน ผู้เล่น 3,574,580 คน เพศชาย 45.10% จำนวนผู้เล่น 2,939,780 คน แบ่งตามช่วงอายุ โดยช่วงอายุที่ใช้มากที่สุดคือ 18 – 24 ปี (ร้อยละ 36.30%) 25–34 ปี (ร้อยละ 31.90) 14–17 ปี (ร้อยละ 14.50) 35–44 ปี (ร้อยละ 10.20) 45–54 ปี (ร้อยละ 3.5) น้อยกว่า 13 ปี (ร้อยละ 1.70%) 55–64 ปี (ร้อยละ 1) และ 65 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 0.90) ตามลำดับ (checkfacebook.com) ซึ่งก็ไปสอดคล้องกับ ผลสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2552 ที่พบว่าผู้ใช้มีอายุโดยเฉลี่ยของอยู่ในช่วง 20–29 ปี (ร้อยละ 42.20) รองลงมาช่วงอายุ 30–39 ปี (ร้อยละ 22.80) ช่วงอายุ 15–19 ปี (ร้อยละ 16.50) ช่วงอายุ 40–49 ปี (ร้อยละ 8.90) และช่วงอายุ 50 – 59 ปี (ร้อยละ 3.30) ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักศึกษาและกลุ่มวัยทำงาน การ

วิพากษ์ถึงความเหมาะสมของการใช้งานสังคมออนไลน์ในแง่มุกตลก ก็มีอยู่มาก เช่น เอาไว้ใช้ประชาสัมพันธ์ธุรกิจ เล่นเกมแก้เครียด หรือเป็นแหล่งค้นหาเพื่อนเก่า แหล่งเชื่อมสัมพันธ์กับมิตรสหาย

5.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน

ความต้องการในการใช้สื่อของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ นั้น มีวัตถุประสงค์ในการใช้หลากหลาย คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความบันเทิง เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารทั่วไป และเพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัย และใช้สื่อเพื่อหารายได้ ติดตามข้อมูล จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยตามลำดับ จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของข้อมูลเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งส่วนมากเป็นนักเรียนและนักศึกษา มีความจำเป็นต้องหาความรู้เพิ่มเติมสำหรับเนื้อหาวิชาที่กำลังศึกษา เมื่อเกิดความเบื่อหน่าย หรือเครียด จึงต้องการการพักผ่อนหย่อนใจ ความบันเทิง เพื่อผ่อนคลายความเบื่อหน่ายหรือความเครียดดังกล่าว และในการเลือกใช้สื่อเยาวชนนั้น เยาวชนให้ความสำคัญกับความรวดเร็วของข่าวสาร ความสะดวกในการใช้สื่อ ความถูกต้องของข่าวสาร ความน่าเชื่อถือของข่าวสาร ข่าวสารมีเนื้อหาสาระละเอียดครบถ้วน และค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อ ตามลำดับ เนื่องจากว่าในยุคปัจจุบัน การสื่อสารมีความรวดเร็วฉับไวทันเหตุการณ์และสามารถสื่อสารได้หลายช่องทาง เยาวชนส่วนใหญ่จึงคำนึงถึงความรวดเร็วของข่าวสาร และในปัจจุบัน สื่อมวลชน มีข้อมูลข่าวสารหลากหลาย มีความรวดเร็ว และมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น สื่อที่เยาวชนใช้จึงต้องมีความรวดเร็ว ความสะดวก ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และความครบถ้วนรอบด้านของข่าวสารในขณะเดียวกันเยาวชนก็คำนึงค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อนั้น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เยาวชนคำนึงลำดับสุดท้ายด้วย ดังที่ ประมะ สตะเวทิน (2540:134-135) กล่าวว่า สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่สามารถนำสารจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาที่ใกล้เคียงกันหรือในเวลาเดียวกัน อีกอย่างหนึ่ง การเข้าถึงสื่อก็สามารถทำได้ง่าย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดก็สามารถใช้สื่อได้ เยาวชนสามารถใช้โดยลำพังในห้องส่วนตัว ใช้ในบริเวณบ้าน ใช้ที่โรงเรียน หรือใช้ในที่ทำงาน ใช้ในช่วงโม่งเรียน หรือเวลาทำงาน ใช้ในร้านที่ให้บริการ เช่น ร้านเช่าอินเทอร์เน็ต ใช้ที่ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร และร้านกาแฟ เป็นต้น ฉะนั้น สถานที่ใช้สื่อก็ปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา กาญจนทวี (2542:บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องแรงจูงใจ พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งอาศัยอยู่ในเมืองใช้หนังสือพิมพ์

ออนไลน์ในการเปิดรับข่าวสารเป็นอันดับ 4 รองจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศจะใช้สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นอันดับสองรองจากโทรทัศน์ โดยแรงจูงใจที่ผลักดันให้เปิดรับสื่อ คือ ความสะดวก เนื่องจากมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำ และความสะดวกที่สามารถเปิดรับเฉพาะข่าวสารที่สนใจ สุจรรยา วงศ์สวัสดิ์ (2544:200-201) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษารายงานพบว่า ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์ คือ เพื่อน/คนรู้จัก สถานที่ใช้บริการ สื่อสิ่งพิมพ์ คือ บ้าน/ ที่พัก สาเหตุที่เลือกใช้สื่อสิ่งพิมพ์ คือ สามารถอ่าน/ เลือกใช้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และพฤติกรรมการบริโภคสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ใช้ในการสืบค้นข้อมูล และผู้ที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ เพื่อน/คนรู้จัก สถานที่ใช้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ บ้าน/ ที่พัก สาเหตุที่เลือกใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพราะรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ สอดคล้องกับ ข่ายคำ สุวรรณพันธ์ (2546:54-58) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาตรีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษารายงานว่า นักศึกษาที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะวิทยาศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน และมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในบ้าน หรือที่พักรออาศัย ซึ่งเป็นสถานที่ที่นักศึกษาใช้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นประจำมากที่สุด มีระยะเวลาในการการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่า 1 ปี มีช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่าง 9.00-1.600 น. ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ คือ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเดือนเท่ากับ 100-200 บาทต่อเดือน บริการจากอินเทอร์เน็ตที่ใช้เป็นลำดับแรกคือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้อินเทอร์เน็ตของสถาบันการศึกษาลำดับแรกคือประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและสะดวกในการติดต่อ ส่วนของเอกชน คือ ราคาต่อชั่วโมงถูกเป็นลำดับแรก และ ยูพา แสงทอง (2550:66-67) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมการบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง” ผลการศึกษารายงานว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายในการบริโภคเพื่อติดตามข่าวสาร เหตุการณ์ร้อยละ 69.40 การศึกษาค้นคว้าร้อยละ 69.1 ความสนุกเพลิดเพลินร้อยละ 57.40 เหตุผลที่บริโภคสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพราะ สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางร้อยละ 79.60 สามารถค้นหา และบริโภคได้ตลอด 24 ชั่วโมงร้อยละ 60.40 มีจำนวนมากและหลากหลายร้อยละ 35.5 นักศึกษาส่วนใหญ่บริโภคสื่ออิเล็กทรอนิกส์ควบคู่กับสื่อสิ่งพิมพ์ร้อยละ 75.50 โดยดำเนินการด้วยตนเองทุกครั้งร้อยละ 34.70 ซึ่งแต่ละครั้งใช้เวลาบริโภคสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์คือ เวลาเย็น หลังเลิกเรียน / เลิกงานร้อยละ 43.80 เวลาพักกลางวันร้อยละ 33.20 โดยบริโภค 1-2 ครั้ง / สัปดาห์ร้อยละ 35.10 นักศึกษาศูนย์นอคมหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 3 ปีร้อยละ 41.50 มีประสบการณ์ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 3 ปีร้อยละ 39.30 เครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เป็นคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลร้อยละ 61.50 โทรศัพท์มือถือร้อยละ 48.10 คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กร้อยละ 34.80 ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่บริโภค ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์เว็บบ์ร้อยละ 83.50 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 23.7 หนังสือพิมพ์ออนไลน์ 20.70 โดยมีจุดมุ่งหมายในการบริโภคเพื่อการศึกษาค้นคว้าร้อยละ 85.90 ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ร้อยละ 62.20 ความสนุกเพลิดเพลิน 55.60 เหตุผลที่บริโภคสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพราะ สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางร้อยละ 80.70 สามารถค้นหาและบริโภคได้ตลอด 24 ชั่วโมงร้อยละ 68.1 มีจำนวนมากหลากหลายร้อยละ 48.90 นักศึกษาส่วนใหญ่บริโภคสื่ออิเล็กทรอนิกส์ควบคู่กับสื่อสิ่งพิมพ์ร้อยละ 48.50 โดยดำเนินการด้วยตนเองทุกครั้งร้อยละ 70.7 สถานที่ที่นักศึกษาใช้บริโภคสื่ออิเล็กทรอนิกส์คือ ที่ทำงานร้อยละ 57 ที่บ้านร้อยละ 48.90 ซึ่งแต่ละครั้งใช้เวลาบริโภคน้อยกว่า 1 ชั่วโมงร้อยละ 43 ประมาณ 1 – 2 ชั่วโมงร้อยละ 37.80 ช่วงเวลาที่นักศึกษาใช้บริโภคสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ เวลาพักกลางวันร้อยละ 34.80 เวลาเย็น หลังเลิกเรียน / เลิกงานร้อยละ 32.60 โดยบริโภค 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ร้อยละ 48.10

ฉะนั้น สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่มีความสะดวกและสามารถใช้ได้ทุกสถานที่รวมทั้งที่บ้าน เยาวชนสามารถนิยมใช้ในห้องส่วนตัว และในบ้านของตนเอง เพราะความเป็นส่วนตัว ส่วนการใช้ที่โรงเรียนและบริการของโรงเรียน หรือใช้ในที่ทำงาน เพราะสถาบันการศึกษาส่วนมากมีการติดตั้งอุปกรณ์อินเทอร์เน็ต เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเยาวชนเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย หากเยาวชนไม่มีการติดตั้งรับ เชื่อมสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่บ้านหรือที่สถาบันการศึกษา เยาวชนก็จะไปรับบริการจากร้านอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นของเอกชน

5.2.3 แนวทางส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อ การบริโภคสื่อและข่าวสาร

เยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่มีพลังตัวตน คือ ความตระหนักในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีความใฝ่รู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีพลังครอบครัว มีครอบครัวที่อบอุ่น มีสถาบันการศึกษาช่วยอบรมสั่งสอน มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีกัลยาณมิตร มีศาสนา (พระสงฆ์) ชุมชน และวัฒนธรรมประเพณีช่วยอบรม ชัดเกล้า มีหลักการพิจารณา

แบบโยนิโสณิกการ องค์ประกอบที่กล่าวมาทั้งหมด ล้วนเป็นปัจจัยเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน และเป็นปัจจัยส่งเสริมในการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธในทัศนะของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2539:75, 171-172, 180-182) กระบวนการพัฒนาคนตามหลักการของพระพุทธศาสนาที่เน้นการพัฒนาระบบการดำเนินชีวิตของคนทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เพื่อให้เป็นปัจจัยหลักในการประสานและการบูรณาการระบบความสัมพันธ์แบบองค์รวมเพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขร่วมกัน ระหว่าง บุคคล สังคม และสภาพแวดล้อมอันหมายถึงธรรมชาติให้ดำรงอยู่ได้ด้วยดีอย่างเกื้อกูลต่อเนื่องเสมอเรื่อยไป การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องให้ความสำคัญที่สุดกับเรื่องการพัฒนาคนเป็นแกนกลาง ซึ่งระบบการพัฒนามนุษย์ ประกอบด้วย 3 ด้านของการดำรงชีวิตมนุษย์ คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ซึ่งมีความสัมพันธ์อาศัยกันและกันและส่งผลต่อกัน บุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เพื่อน (กัลยาณมิตร) และโดยเฉพาะ พระสงฆ์ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางพฤติกรรม ร่างกาย และจิต ดังที่ ประเวศ วะสี (2530:13-30) ได้ให้กล่าวไว้ว่า มนุษย์แม้จะมีความต้องการในด้านวัตถุเพื่อมาบริโภคใช้สอย จนลืมนึกถึง หลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา และไม่นำมาปฏิบัติ จึงก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัวกันมากยิ่งขึ้น ถ้าคนเราชาติที่พึงทางใจแล้วก็ยากจะพัฒนาให้เจริญงอกงามได้ในเรื่องอื่นๆ เพราะไม่มีมนุษยธรรมนั่นเอง อีกอย่างหนึ่งพระสงฆ์ก็ควรที่จะช่วยดูแล เอาใจใส่ต่อศาสนิกชนของตน เพราะเป็นศูนย์กลางในการนำพาชาวบ้านให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีเพราะ พระสงฆ์นอกจากจะเป็นผู้เรียนรู้พุทธธรรมแล้ว ยังเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนอีกด้วย ดังนั้น พระสงฆ์จึงควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา” ภัทรพร สิริกาญจน (2531:1) ได้กล่าวย้ำให้เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาอีกว่า สังคมไทย เป็นสังคมที่อาศัยหลักพุทธธรรมของพระพุทธศาสนา มาเป็นเวลานานแล้ว กระทั่งกลายเป็นวัฒนธรรมและอารยธรรม แต่หลังจากประเทศไทยได้พัฒนาประเทศไปตามประเทศที่เจริญในด้านวัตถุ โดยหันหลังให้แก่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สังคมไทยจึงมีมลภาวะและสัญญาณแห่งความเสื่อมถอยตัวขึ้นทุกขณะ ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นและเพิ่มทวีขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันนี้เป็นเครื่องแสดงว่า สังคมไทยจำเป็นต้องนำหลักพุทธธรรมมาพัฒนาสังคมอย่างเร่งด่วน เพื่อให้รอดพ้นจากความพินาศทางศีลธรรม เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้พัฒนาในทุกด้าน และ

มีชีวิตอยู่อย่างสงบสุข สอดคล้องกับ พระราชวรมณี (2537:75-81) ได้กล่าวถึงการพัฒนาไว้ว่า มีอยู่ 4 ด้าน คือ (1) พัฒนาด้านกาย ได้แก่ ให้มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีพลานามัย สุขภาพดี (2) พัฒนาด้านศีล ได้แก่ ทำให้คนในสังคมมีระเบียบวินัย มีความประพฤติดี มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ดี รวมทั้งมีความสุจริตทั้งทางกาย วาจา และอาชีวะ (3) พัฒนาด้านจิตใจ ได้แก่ ฝึกจิตให้มีคุณภาพดี ให้มีสมรรถภาพดี และให้มีสุขภาพจิตดี (4) พัฒนาด้านปัญญา ได้แก่ ฝึกอบรมปัญญาให้รู้ให้เข้าใจ มองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงหรือตรงตามที่มันเป็น ต้องฝึกปัญญาทั้งในแง่ที่ทำให้กระบวนการคิดการรับรู้ไม่ให้เกิดโทษ เช่น โลภะ โทสะ โมหะ เข้าครอบงำ ทำให้เป็นการคิดที่ไม่มีอคติด้วยการใช้โยนิโสมนสิการพิจารณาให้เห็นจริงด้วยปัญญา ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถแต่ละองค์ประกอบเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนา ปลุกฝังเยาวชนให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำเรือง วุฒิจันทร์. (2524: 76-77) ที่ว่า การปลุกฝัง และหล่อหลอมให้เด็กนักเรียน นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรมครบถ้วน สมควรตามความมุ่งหมายของการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติจะต้องมีการดำเนินการให้ครบถ้วนทั้งระบบ ทั้งนอกโรงเรียน และในโรงเรียน จะยกภาระให้แก่โรงเรียน หรือสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ แนวทางวิธีการตลอดจนหัวข้อธรรมหรือสังกัดของคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ก็จะต้องตรงกันทั้งสังคม นอกโรงเรียนและในโรงเรียนด้วย แหล่งหล่อหลอมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนนักศึกษา โดยส่วนรวมนี้นี้

1) บิดามารดา บ้าน หรือสถาบันครอบครัว เป็นแหล่งและที่ทำการปลุกฝังหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรม และจริยธรรมแก่สมาชิกในครอบครัว และต้องทำหน้าที่นี้ต่อไป แม้เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมในโรงเรียนระดับต่างๆ อยู่แล้วก็ตาม นักการศึกษาได้ศึกษาผลกระทบของการเลี้ยงดูเด็กแบบต่างๆ ต่อความมีคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กปรากฏว่าเด็กที่ได้รับความรักจากการเลี้ยงดูมาก มีลักษณะความรับผิดชอบ วินัยทางสังคมและความเอื้อเฟื้อสูงกว่าเด็กที่ได้รับความรักจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองน้อย เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะ เชื้อพัง สุขภาพ เอื้อเฟื้อ แต่มีลักษณะขี้อาย เก็บตัว ใจน้อย และชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ส่วนเด็กที่เลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยไม่เชื่อฟังไม่มีความ

รับผิดชอบและ ขาดสมาธิ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลเป็นเด็กที่ไม่ก้าวร้าวรู้จักรับผิดชอบ
ชั่วดูลักษณะอายเมื่อทำผิด

2) ญาติผู้ใหญ่และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง
และหล่อหลอมจริยธรรมให้แก่เด็กในครอบครัวเช่นเดียวกันโดยปกติเด็กจะเรียนรู้เจตนาเชิง
จริยธรรมจากผู้ใหญ่ด้วยการสังเกตละเอียดแบบมากกว่าที่จะได้มาจากการฟังคำสั่งของผู้
ใหญ่โดยตรง ถ้าหากผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีลักษณะเด่นเป็นที่ยกย่องบูชาแก่เด็กมา เด็กมีแนวโน้ม
เลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ขึ้นมาเท่านั้น

3) เพื่อน ๆ ของเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางคุณธรรม
และ จริยธรรมบางอย่างให้เด็กได้รับรู้ รับไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อนๆ ได้
โดยเฉพาะในวัยรุ่นการทำอะไรตามเพื่อนจะเห็นได้ชัดที่สุด การเรียนรู้เชิงจริยธรรมของเด็ก
มิใช่มาจากเพื่อนเพียงฝ่ายเดียวแต่ยังได้มาจากการได้กระทำกิจกรรมร่วมกัน การเข้าใจกัน
และกันในระหว่างเด็กวัยเดียวกันเองด้วย ซึ่งเพื่อนๆ ดังกล่าวนี้นี้รวมทั้งเพื่อนในโรงเรียน
และ นอกโรงเรียนด้วย

4) พระสงฆ์หรือผู้นำทางคุณธรรมและจริยธรรมในหมู่บ้าน ตำบลหรืออำเภอ
หรือ ทองถิ่นที่เด็กนักเรียนอยู่นั้น เป็นที่เคารพนับถือของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น และได้มอบให้เป็น
ผู้อบรม สั่งสอนด้านจริยธรรมแก่ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบของพระ
สงฆ์หรือ ผู้นำทางศาสนาในทองถิ่นนั้น มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็ก
นักเรียน นักศึกษาในทองถิ่นนั้นด้วย

5) สื่อมวลชนหรือสื่อมวลชนทุกรูปแบบในปัจจุบันนี้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อการ
ปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตนา ค่านิยมตลอดจนรูปแบบของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน
นักเรียน นักศึกษา หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ตลอดไปถึงภาพยนตร์ บทเพลง หนังสืออ่าน
เป็นทั้งเครื่องปลูก ฝัง ค่านิยมทางคุณธรรม ให้แก่ เด็กและเยาวชนทุก วัย และ ใน
ขณะเดียวกัน ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจด้านที่ช่วยปลูกฝังความมีจริยธรรมที่ดี แก่
เยาวชนแล้ว ยังอาจเป็นเครื่องมือทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝังหล่อหลอมให้ เด็กนักเรียน
นักศึกษาให้เป็นผู้คุณธรรมและจริยธรรมทั้งดงามไว้ด้วย

6) โรงเรียนหรือสถานศึกษาซึ่งรวมอยู่ถึงการจัดสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา การบริหารและการให้บริการต่างๆ ในสถานศึกษาการเป็นตัวอย่างที่ดีงามของครู อาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาการที่เกี่ยวกับจริยศึกษา โดยเฉพาะการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนั้น ใช้วิธีการ หลอหลอมนั่งที่กล่าวมาในข้างต้นด้วยวิธีการใช้นิทานวรรณคดี หรือ ขาวสารจากชีวิตจริง การใช้วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ แอปพลิเคชันเสียง ภาพนิ่ง แผนโปรงใสการอธิบาย การเทศนา การดัดเตือน การสนทนา การยกย่องสรรเสริญ การชมเชย การแก้ไขและวิจารณ์ข้อบกพร่อง

โดยสรุปสามารถกล่าวได้ว่า เยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ มีพลังครอบครัว พลังการศึกษา พลังชุมชน เพื่อน (กัลยาณมิตร) และกิจกรรมที่เข้มแข็ง มีบริบททางครอบครัวที่สมบูรณ์ ครอบครัวมีความอบอุ่น มีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว และพ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนครู อาจารย์ และผู้นำชุมชน ตลอดจน พระสงฆ์ เอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือในด้านการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม อีกทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนเยาวชนในทางที่ถูกต้อง ให้เยาวชนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้และวางตนได้ถูกต้องเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสำคัญยิ่งไปกว่านั้น ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และบุคคลในชุมชนทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรให้กับเยาวชน

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ต้องการการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เยาวชน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้นำชุมชน ตลอดจนพระสงฆ์ เพื่อดำเนินการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรเปิดโอกาสให้เยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และพระสงฆ์กำหนดแผนการพัฒนา รวมทั้งกิจกรรม เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสาร

3) การอบรมหรือปลูกฝังเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นการย้ำเตือนเยาวชนให้ตระหนักและมีสติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและบริบททางสังคม พร้อมทั้งความก้าวหน้าของสื่อต่าง ๆ ที่เยาวชนรับในชีวิตประจำวัน

4) เยาวชนในท้องถิ่นมีความพร้อมในการเรียนรู้และการพัฒนา การเปิดโอกาสให้เยาวชนเหล่านั้นได้เรียนรู้เพิ่มเติม และได้รับการส่งเสริมพัฒนาความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคงทางอารมณ์ โดยการต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น จะทำให้เยาวชนในท้องถิ่นมี มิตรภาพกัน และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้ง เยาวชนในชุมชนจะมีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน

2) ควรทำวิจัยเรื่องการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมเพื่อรู้ทันสื่อและบริโภคสื่อ และข่าวสาร เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่เยาวชนและชุมชนในท้องถิ่น

3) ควรทำวิจัยเรื่อง กระบวนการการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้าง ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสารสำหรับเยาวชน